

Ľudská dôstojnosť nemôže mať výnimky

3.8.2026 - | Verejný ochranca práv

Dnes si pripomíname Pamätný deň Rómskeho holokaustu. V noci z 2. na 3. augusta 1944 bolo vo vyhladzovacom tábore Auschwitz-Birkenau zavraždených takmer 4 300 Rómov a Sintov - detí, žien, mužov i starších ľudí. Ich jedinou „vinou“ bol ich pôvod.

Genocída Rómov počas holokaustu predstavuje jednu z najtragickejších kapitol európskych dejín. Je zároveň trvalou pripomienkou toho, čo sa môže stať, keď štát rezignuje na ochranu ľudskej dôstojnosti, rovnosti a základných práv. Každá genocída sa začína znevažovaním človeka, vytváraním predsudkov, vylučovaním zo spoločnosti a popieraním jeho rovnocennej hodnoty.

Ľudská dôstojnosť je základnou hodnotou demokratického a právneho štátu. Nepatrí len niektorým. Je prirodzená, neodňateľná a rovnaká pre každého človeka bez ohľadu na jeho pôvod, etnickú príslušnosť, vierovyznanie či akúkoľvek inú charakteristiku. Úlohou verejných inštitúcií je túto dôstojnosť nielen rešpektovať, ale ju aj aktívne chrániť.

Ochrana pred diskrimináciou preto nesmie zostať iba princípom zapísaným v právnych predpisoch. Musí byť každodennou súčasťou rozhodovania orgánov verejnej moci. Európsky súd pre ľudské práva vo februári 2025 v prípade Salay proti Slovenskej republike rozhodol, že štát diskriminoval rómskeho žiaka jeho zaradením do špeciálnej triedy na základe nesprávnej diagnostiky. Pri rozhodovaní súd zohľadnil aj moje písomné stanovisko, ktorým som do konania vstúpil ako tretia strana. Aj tento rozsudok potvrdzuje, že ochrana pred diskrimináciou nie je len historickou témou, ale aktuálnou súčasťou ochrany základných práv.

Spomienka na genocídu Rómov počas holokaustu preto nie je len pietnym aktom. Je pripomienkou zodpovednosti štátu chrániť každého človeka pred diskrimináciou, nenávisťou a svojvôľou. Je zároveň záväzkom celej spoločnosti vytvárať prostredie, v ktorom nikto nebude znevýhodňovaný pre svoj pôvod alebo identitu a v ktorom bude ľudská dôstojnosť skutočne rešpektovaná.

To, čo sa stalo pred 82 rokmi, nesmie zostať iba súčasťou historickej pamäti. Musí byť trvalým záväzkom chrániť hodnoty, na ktorých stojí demokratická spoločnosť – ľudskú dôstojnosť, rovnosť, slobodu a základné práva každého človeka.

<https://vop.gov.sk/ludska-dostojnost-nemoze-mat-vynimky>